

ISSN 2786-6734 (Print)
ISSN 2786-6742 (Online)

Закарпатський угорський інститут імені Ф. Ракоці II

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics

Науковий журнал

Випуск 4

Берегове 2023

"Acta Academiae Beregsasiensis. Economics" засновано у листопаді 2021 р. та видається за рішенням Вченої ради Закарпатського угорського інституту імені Ф.Ракоці ІІ.

Науковий журнал виходить два рази на рік.

Видання включено до «Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук» Категорії «Б», наказом Міністерства освіти і науки України № 768 від 20.06.2023 р.

Рекомендовано до друку Вченою радою Закарпатського угорського інституту імені Ф.Ракоці ІІ (протокол №12 від 20.12.2023 р.)

Редакційна колегія:

Головний редактор – *Бачо Роберт*, д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і аудиту, ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна;

Перший заступник головного редактора – *Пойда-Носик Ніна*, д.е.н., професор, професор кафедри обліку і аудиту, ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна;

Заступник головного редактора, відповідальний редактор – *Макарович Вікторія*, к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і аудиту, ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна;

Заступник головного редактора, відповідальний секретар – *Лоскоріх Габрієлла*, доктор філософії з обліку і оподаткування, заступник завідувача кафедри обліку і аудиту, ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна.

Члени редакційної колегії:

Орлов Ігор – д.е.н., професор, академік Академії економічних наук України, ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна;

Внукова Наталія – д.е.н., проф., заслужений економіст України, професор кафедри митної справи та фінансових послуг, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, Україна;

Коваленко Юлія – д.е.н, проф, завідувач кафедри фінансових ринків та технологій, Державний податковий університет, Україна; *Бондарук Таїсія* – д.е.н, проф, заслужений економіст України, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Національна академія статистики, обліку та аудиту, Україна;

Завербний Андрій – д.е.н, проф., професор кафедри зовнішньоекономічної та митної діяльності Національного університету «Львівська політехніка», Україна; *Вдовенко Наталія* – д.е.н., проф., завідувач кафедри глобальної економіки, Національний університет біоресурсів і природокористування України, Україна;

Новіченко Людмила – к.е.н, доц., доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування, Національна академія статистики, обліку та аудиту, Україна; *Живко Зінаїда* – д.е.н, проф., ректор Академії економіки і педагогіки, Чеська Республіка; *Феньвеш Вероніка* – габлітований доктор наук з галузі економіки, проф., Дебреценський університет, Угорщина; *Махова Рената* – габлітований доктор наук з галузі економіки, доц., проректор, Університет Й. Шельє, Словацька Республіка; *Ілеш Балінт Чобо* – к.е.н, проф., Університет Яноша Наймана, Угорщина; *Дунай Анна* – доктор філософії з галузі економіки, проф., Університет Яноша Наймана, Угорщина; *Петі Мартон* – доктор наук з галузі економіки, віце-президент, Національний інститут стратегічних досліджень Угорщини, доцент кафедри соціально-економічної географії та планування міста, Університет Корвінус, Угорщина; *Сас Левенте* – доктор наук з галузі економіки, проф., заступник декана факультету Економіки та бізнес-адміністрування, Клужький університет імені Бабеша-Бойяї, Румунія.

УДК 330

A19

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics : наук. журн. / редкол. : Р. Бачо, Н. Пойда-Носик, В. Макарович; Закарпат. угор. ін-т імені Ф. Ракоці ІІ. Берегове, 2023. Вип. 4. (2023). 694 с. Текст укр., англ., угор.

Науковий журнал „Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” розрахований на науковців, докторантів, аспірантів, практиків та широкого кола читачів, які цікавляться проблематикою в галузі економічних наук. Статті публікуються на умовах міжнародної ліцензії [Creative Commons Attribution 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Публікація видання здійснюється за сприяння Інституту Стратегічних Досліджень Угорщини.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації

Серія КВ №25089-15029Р від 08.11.2021 р.

Засновник наукового журналу:

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ.

Адреса: 90202 м. Берегове, пл. Кошута, буд.6.

Офіційний сайт наукового журналу:

<https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe>

NEMZETSTRATÉGIAI KUTATÓINTÉZET

ISSN 2786-6734 (Print)

ISSN 2786-6742 (Online)

© Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ, 2023

ISSN 2786-6734 (Print)
ISSN 2786-6742 (Online)

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics

Tudományos folyóirat

4. szám

Beregszász 2023

Az "Acta Academiae Beregsasiensis. Economics" tudományos folyóirat 2021-ben lett alapítva, és a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Tudományos Tanácsa határozata alapján jelenik meg.

A tudományos folyóirat évente kétszer jelenik meg.

A **Folyóirat** az Ukrán Oktatási és Tudományos Minisztérium 2023. június 20-án kelt 768. számú rendelete alapján „**B**” kategóriájú folyóiratnak minősül, melyben publikálhatóak az ukrainai fokozatszerzéshez szükséges tudományos eredmények.

Kiadáshoz ajánlotta a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Tudományos Tanácsa
(2023. december 20-i 12. sz. jegyzőkönyv)

Szerkesztőbizottság:

Főszerkesztő – **Prof. Dr. Bacsó Róbert**, közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Számvitel és Auditálás Tanszék vezetője, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna.

Általános főszerkesztő-helyettes – **Prof. Dr. Pojda-Noszik Nina**, közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Számvitel és Auditálás Tanszék professzora, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna.

Főszerkesztő-helyettes, felelős szerkesztő – **dr. Makarovics Viktória**, közgazdaságtudomány kandidátusa, egyetemi docens, Számvitel és Auditálás Tanszék docense, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna.

Főszerkesztő-helyettes, felelős titkár – **dr. Loszkorih Gabriella**, PhD, tanszékvezető-helyettes, Számvitel és Auditálás Tanszék, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna.

Szerkesztőbizottság:

Prof. Dr. Orlov Igor – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, az Ukrainai Közgazdaságtudományi Akadémia akadémikusa, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna; **Prof. Dr. Vnukova Natália** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Ukrajna érdemesült közgazdásza, Vám és Pénzügyi Szolgáltatások Tanszék professzora, Szemen Kuznyec Harkovi Nemzeti Gazdaságtudományi Egyetem, Ukrajna; **Prof. Dr. Kovalenko Julia** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Pénzügyi Piacok és Technológiák Tanszék vezetője, Állami Adóegyetem, Ukrajna; **Prof. Dr. Bondáruk Tajiszija** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Ukrajna tiszteletbeli közgazdásza, Pénzügyek, Bank és Biztosítás Tanszék vezetője, Nemzeti Statisztikai, Számviteli és Auditálási Akadémia, Ukrajna; **Prof. Dr. Záverbuij András** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Külgazdasági és Vámtevékenység Tanszék professzora, Lembergi Nemzeti Politechnikai Egyetem, Ukrajna; **Prof. Dr. Vdovenko Natália** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Globális Közgazdaság Tanszék vezetője, Ukrajna Nemzeti Bioerőforrás- és Természetgazdálkodási Egyetem, Ukrajna; **dr. Novicsenko Ljudmila** – közgazdaságtudományok kandidátusa, egyetemi docens, Számvitel, Auditálás és Adózás Tanszék docense, Nemzeti Statisztikai, Számviteli és Auditálási Akadémia, Ukrajna; **Prof. Dr. Zsivko Zinaida** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, rektor, Közgazdasági és Pedagógiai Akadémia, Csehország; **Dr. habil. Fenyves Veronika** – PhD, egyetemi tanár, tanszékvezető, oktatási dékánhelyettes, Gazdaságtudományi Kar, Számviteli és Pénzügyi Intézet, Controlling Tanszék, Debreceni Egyetem, Magyarország; **Dr. habil. Ing. Machová Renáta** – PhD, rektorhelyettes, egyetemi docens, Selye János Egyetem, Szlovákia; **Prof. Dr. Illés Bálint Csaba** – PhD, egyetemi tanár, Neumann János Egyetem, Magyarország; **Prof. Dr. Dunai Anna** – PhD, egyetemi tanár, Neumann János Egyetem, Magyarország; **Dr. Péti Márton** – PhD, Nemzetstratégiai Kutatóintézet, elnökhelyettes; egyetemi docens, Gazdaságföldrajz és városfejlesztés tanszék, Budapesti Corvinus Egyetem, Magyarország; **Prof. Dr. Szász Levente** – PhD, egyetemi tanár, dékánhelyettes, Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Magyar Intézet, Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Románia.

ETO 330

A19

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics: tudományos folyóirat / szerk.: R. Bacsó, N. Pojda-Noszik, V. Makarovics. II. RFKMF. Beregszász, 2023. 4. szám (2023). 694 c.

Az „Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” tudományos folyóiratban a doktoranduszok, posztgraduális hallgatók, kutatók és gyakorlati szakemberek tudományos kutatásait tesszük közzé. A tanulmányok [Creative Commons Attribution 4.0.](#) c. nemzetközi licence alapján jelennek meg

Az "Acta Academiae Beregsasiensis. Economics" megjelenésében együttműködő partner volt a Nemzetstratégiai Kutatóintézet.

*A nyomtatott tömegűjékoztatási eszközök állami nyilvántartásba vételéről szóló igazolás száma
KB 25089-15029P 2021. november 8.*

Tudományos folyóirat alapítója:

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Cím: 90202, Beregszász, Kossuth tér 6.

A tudományos folyóirat hivatalos honlapja:

<https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe>

NEMZETSTRATÉGIAI KUTATÓINTÉZET

ISSN 2786-6734 (Print)

ISSN 2786-6742 (Online)

© II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, 2023

ISSN 2786-6734 (Print)
ISSN 2786-6742 (Online)

**Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College
of Higher Education**

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics

Scientific journal

Volume 4

Berehove 2023

„Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” was founded in November, 2021 and is published by the decision of the Academic Council of the Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education.

The scientific journal is published twice a year.

The journal is included in Category "B" according to the "List of scientific professional editions of Ukraine, in which the results of dissertations for the degree of Doctor of Science and Ph.D. can be published", by order of the Ministry of Education and Science of Ukraine No. 768 dated 20.06.2023.

Recommended for publication by the Academic Council of the Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education (protocol No. 12 dated December 20, 2023)

Editorial board:

Editor-in-Chief – *Bacho Robert*, Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Accounting and Auditing, FR II THCHE, Ukraine;

First Deputy Editor-in-Chief – *Poyda-Nosyk Nina*, Doctor of Economics, Professor, Professor at the Department of Accounting and Auditing, FR II THCHE, Ukraine;

Deputy Editor-in-Chief, managing Editor – *Makarovykh Viktoriia*, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Accounting and Auditing, FR II THCHE, Ukraine.

Deputy Editor-in-Chief, responsible secretary – *Gabriella Loskorikh*, Candidate of Economic Sciences, Deputy Head of the Accounting and Auditing Department, FR II THCHE, Ukraine

Editorial Board Members:

Ihor Orlov - Doctor of Economics, Professor, Academician of the Academy of Economic Sciences of Ukraine, FR II THCHE, Ukraine; *Nataliia Vnukova* – Doctor of Economics, Professor, Honored Economist of Ukraine, Professor at the Department of Customs Affairs and Financial Services, Symon Kuznets Kharkiv National University of Economics, Ukraine; *Yuliia Kovalenko* - Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Financial Markets and Technologies, State Tax University, Ukraine; *Taisiia Bondaruk* - Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Finance, Banking and Insurance, National Academy of Statistics, Accounting and Audit, Ukraine; *Andrij Zaverbnyj* - Doctor of Economics, Professor, Professor at the Department of Foreign Trade and Customs of the Lviv Polytechnic National University, Ukraine; *Natalia Vdovenko* - Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Global Economy, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Ukraine; *Liudmyla Novichenko* – Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Accounting, Auditing and Taxation, National Academy of Statistics, Accounting and Audit, Ukraine; *Zinaida Zhyvko*– Doctor of Economics, Professor, Rector, Academy of Economics and Pedagogy, Czech Republic; *Fenyves Veronika* - Habilitated Doctor of Sciences in Economics, Head of the Department of Controlling, University of Debrecen, Hungary; *Makhova Renata* - Habilitated Doctor of Sciences in Economics, Associate Professor, Vice-rector, J. Selye University, Slovak Republic; *Illés Bálint Csaba* – Candidate of Sciences in Economics, Professor, John von Neumann University, Hungary; *Dunay Anna* – Doctor Philosophy in Economics, Professor, John von Neumann University, Hungary; *Peti Marton* - Doctor Philosophy in Economics, vice-president, Research Institute for National Strategy, Hungary; associate professor, Department of Geography and Planning, Corvinus University of Budapest, Hungary; *Szász Levente* – Doctor of Management, Professor, Deputy Dean at the Faculty of Economics and Business Administration, Babeş-Bolyai University, Romania.

UDC 330

A19

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics: scientific journal / editor. : R. Bacho, N. Poyda-Nosyk, V. Makarovykh. FR II THCHE. Berehove, 2023. Vol. 4. (2023) 694 p. Text Ukrainian, English, Hungarian.

Scientific journal „Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” intended for scientists, doctoral students, post-graduate students, practitioners and a wide range of readers who are interested in issues in the field of economic sciences. Articles are published under the terms of the [Creative Commons Attribution 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) International License.

Publication of the scientific journal "Acta Academiae Beregsasiensis. Economics" is carried out with the assistance of the Research Institute for National Strategy.

*State registration certificate of a printed mass media
Series KB No. 25089-15029P dated November 8, 2021.*

The founder of the scientific journal is

Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education.

Correspondence address: Kossuth sq.6, Berehove

The official website of the scientific journal:

<https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe>

NEMZETSTRATÉGIAI KUTATÓINTÉZET

ISSN 2786-6734 (Print)

ISSN 2786-6742 (Online)

© Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, 2023

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1.

НАЦІОНАЛЬНА ТА РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Пойда-Носик Н., Бачо Р. Оцінка перспектив бізнесу в автомобільній промисловості України: національні та регіональні аспекти розвитку галузі	19
Атамас О. Інвестиційна привабливість регіонів України: проблематика, рекомендації, перспективи	29
Венгер В., Романовська Н., Шейко О. Кон'юнктурні особливості українського ринку круп	37
Шалаї К., Максим Дьєрдьє Надь Т. Аналіз економічної просторової структури: фокус на Великобританію	51
Кравченко О., Бадай А. Роль державного регулювання оплати праці	60
Кривенко Н. Оцінка міжнародної економічної інтеграції: методичні підходи з виділенням агропродовольчих ринків	70
Перекуда Ю. Оцінка конкурентоспроможності господарств у виробництві продукції тваринництва через призму показників імпорту та експорту	80
Похиленко Н. Права інтелектуальної власності як стримуючий чинник інноваційної активності в сільському господарстві	92
Пушкар Т., Славута О. Сприйняття процесів цифровізації мешканцями як основа впровадження програм збалансованого розвитку міст	107
Самусевич Я., Теницька І., Рудиченко А. Оцінювання впливу екологічного контролю на забезпечення раціонального природокористування в Україні	118
Сидоренко Є. Проблеми цифрової трансформації територіальних громад та шляхи їх вирішення	134
Харченко Н. Деякі аспекти соціально-економічних детермінант здоров'я	144
Усата Н. Концептуальні основи циркулярної економіки в сільському господарстві	153
Шапуров О. Промислові інновації: інтернет речей, блокчейн, цифровий двійник	164
Шуба М., Шуба О. Світовий ринок легкових автомобілів: особливості та тенденції розвитку	178

РОЗДІЛ 2. ФІНАНСИ ТА БАНКІВСЬКА СПРАВА

Журавльова І. Фінансовий менеджмент в сучасному вимірі	188
Балінтова М. Вивчення зв'язку між зеленим банківським маркетингом і лояльністю до банку на прикладі словацьких клієнтів	205
Богріновцева Л., Бондарук О., Ключка О. Фінансова безпека страхового ринку: теоретичний аспект	216
Поті Б., Сока К., Потокі Л. Застосовність моделей прогнозування банкрутства в секторі роздрібної продовольчої продукції західної Угорщини	227
Даудова Г., Грінько А. Еволюція процесів цифровізації в діяльності фінансових органів місцевого самоврядування в Україні	240
Жиглей І., Лайчук С., Поліщук І. Бібліографічний аналіз публікацій щодо соціального інвестування за даними платформи Web of Science	253
Заїчко І. Особливості та основні напрями грошово-кредитної політики України в умовах воєнного стану	264
Орехова К., Головко О. Вибір організаційно-економічного механізму забезпечення фінансової безпеки газорозподільних підприємств	277
Татаринцева Ю., Юр'єва І., Назарова Т. Вплив розвитку соціальної відповідальності та сталого цифрового маркетингу на фінансову складову бізнес-процесів в умовах цифрової економіки	293
Шишкіна О. Вплив фінтех інновацій на глобальні валютні ринки	307
Ярошевич Н. Рівень фінансової децентралізації місцевих бюджетів в Україні	321

РОЗДІЛ 3. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

Варцаба В., Макарович В., Лоскоріх Г. Аналіз проблематики обліку інноваційного капіталу в Україні	334
Ганусич В., Йолтуховська О., Шеверя Я. Концепція створення вартості в інтегрованій звітності	346
Грицай О., Лішнянська І. Облікове забезпечення визначення собівартості надани медичних послуг	358
Дубинська О. Теоретичні й практичні аспекти аудиту фінансової звітності як напряму виявлення загроз фінансовій безпеці підприємства в умовах воєнного стану	374
Єршова Н. Бухгалтерський консалтинг як «м'яка технологія» підтримки розвитку малого та середнього бізнесу	385
Кошіль А., Мельянова Л. Економічна сутність та облікове відображення електронних грошей в умовах сучасності	397
Макаренко І., Рудиченко А. Цифрова відповідальність компаній: економічна сутність поняття та концептуальні підходи	409
Мартін К., Сіладі Н. Важливість цінності бренду з позиції активів компанії	421
Мірошниченко О., Щигорєва В. Система оподаткування малого бізнесу: досвід Польщі	435
Микієвич О., Тивончук О. Виклики та перспективи переходу до міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні та світі	448
Москаль Н. Перспективи застосування технології блокчейну в аудиторській діяльності	458
Московчук А., Дорош В. Детермінанти формування фінансових результатів: ретроспективний та перспективний аналіз	468
Нашкерська Г. Обмеження визнання інформації активом в бухгалтерському обліку	479
Онищенко В., Кононенко Д., Чупін М. Інструменти стратегічного аналізу в управлінні підприємством: огляд, класифікація, критерії вибору	493
Писаренко Т. Організація управлінського обліку грошових коштів від операційної діяльності	507
Портоварас Т. Види сучасного економічного аналізу та їх характеристика	516
Скаска О., Дмишко Я. Проведення зовнішньої оцінки ефективності та якості роботи підрозділу внутрішнього аудиту банку	529
Сарахман О., Шурпенкова Р., Калайтан Т. Сучасні реалії незалежного аудиту фінансової звітності банків	540
Цятковська О. Методологічні основи побудови обліку нефінансових активів державних установ	552
Шишкова Н. Автоматизація обліку запасів: інноваційні технології, оцінка ефективності	563

РОЗДІЛ 4. МЕНЕДЖМЕНТ ТА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК

Тан Ч.Ч. Бібліометричний картографічний аналіз компетенцій, адаптованих до промисловості 4.0 та 5.0 на основі літератури про великі дані: наслідки для кар'єрної орієнтації	578
Альхмад Г. Фактори, що впливають на жіноче підприємництво в країнах, що розвиваються. Наскільки ми далекі від підтримки жіночого підприємництва?	591
Васильчак С., Штерма Т. Трудовий потенціал як об'єкт менеджменту	605
Вороніна В., Захарова Л. Стратегічне управління роботою команд в умовах сучасного наукового, інноваційного та бізнес-середовища	613
Антал К., Максим Дьєрдьє Надь Т. Проблеми та досвід працевлаштування за кордоном у відображенні емпіричного дослідження	623
Немчук П. Особливості управління розвитком корпоративних аграрних формувань	633
Прокопов Д. Біоенергетика у сталому розвитку сільського господарства: проблеми та перспективи розвитку галузі	643
Серьогіна Д., Матвєєва Н., Пушкар Т. Інноваційний розвиток в рамках сталого розвитку: пошук балансу між економічною ефективністю та екологічною стійкістю	653
Барабшє Карпаті Д., Оросне Ілчїк Б. Визначення особистого хисту до підприємництва у здобувачів вищої освіти	666

РЕЦЕНЗІЇ

РЕЦЕНЗІЯ на монографію Бачо Р., Пойда-Носик Н. «Automotive industry in Ukraine: key approaches to assessing labor market and business perspectives»	682
РЕЦЕНЗІЯ на монографію Лоскорїх Л., Перчі О. «Обліково-аналітичне забезпечення діяльності ІТ-підприємств в Україні»	684
Загальні вимоги до оформлення рукописів	686

TARTALOM

1.FEJEZET. NEMZETI ÉS REGIONÁLIS GAZDASÁG

Pojda-Noszik N., Bacsó R. Üzleti kilátások értékelése Ukrajna autóiiparában: nemzeti és regionális vonatkozások	19
Atamász A. Ukrajna régióinak befektetési vonzata: problémák, ajánlások, jövőbeni kilátások	29
Venger V., Romanovszka N., Sejkó O. Az ukrán gabonapiac konjunkturális jellemzői	37
Sallai K., Makszim Györgyné Nagy T. Gazdasági térszerkezet-elemzés: fókuszban Nagy-britannia	51
Krávcsenko O., Badaj A. A munkabér állami szabályozásának szerepe	60
Krivenkó N. Nemzetközi gazdasági integráció értékelése: módszertani megközelítések az agrár-élelmiszer piacok kiválasztásakor	70
Pereguda Gy. A gazdaságok versenyképességének mérése az állati eredetű termékek előállításában az import és export mutatók segítségével	80
Pohilenkó N. A szellemi tulajdonjogok, mint a mezőgazdasági innovációs tevékenység visszatartó tényezője	92
Puskár T., Szlavuta O. A digitalizációs folyamatok lakossági elfogadása a kiegyensúlyozott városfejlesztési programok megvalósítása érdekében	107
Szamuszevics J., Tenyicka I., Rudicsenkó A. A környezeti ellenőrzés hatásának mérése Ukrajnában a racionális természetgazdálkodás érdekében	118
Szidorenkó J. A kistérségek digitális átalakulásának problémái és megoldási lehetőségei	134
Harczenkó N. Az egészséget meghatározó társadalmi-gazdasági tényezők néhány vonatkozása	144
Uszáta N. A körforgásos gazdaság fogalmi alapjai a mezőgazdaságban	153
Sapurov A. Ipari innovációk: tárgyak internete, blokklánc, digitális hasonmás	164
Suba M., Suba O. Személygépkocsik világpiaça: jellemzői és fejlődési trendjei	178

2. FEJEZET. PÉNZ- ÉS BANKÜGY

Zsuravlyova I. Pénzügyi menedzsment a jelenkori dimenzióban	188
Bálintová M. A zöld bankmarketing és a bankhűség kapcsolatának vizsgálata Szlovák ügyfelek esetében	205
Bohrinceva L., Bondaruk O., Klyucska O. A biztosítási piac pénzügyi biztonsága: elméleti megközelítés	216
Patyi B., Szóka K., Pataki L. Csődelőrejelző modellek alkalmazhatósága a nyugat-magyarországi élelmiszer-kiskereskedelmi szektorban	227
Daudova G., Hrinýkó A. A digitalizációs folyamatok evolúciója az ukrajnai helyi önkormányzatok pénzügyi szerveinek tevékenységében	240
Zsiblej I., Lajcsuk S., Poliscsuk I. Társadalmi befektetésekkel foglalkozó publikációk bibliográfiai elemzése a Web of Science platform adatai alapján	253
Zajicskó I. Ukrajna monetáris és hitelpolitikájának sajátosságai és irányai a hadiállapot idejében	264
Orjekhova K., Golovkó O. A gázelosztó vállalkozások pénzügyi biztonságát szavatoló szervezeti és gazdasági mechanizmus kiválasztása	277
Tatarinceva J., Jurjeva I., Nazarova T. A társadalmi felelősségvállalás és a fenntartható digitális marketing fejlődésének hatása az üzleti folyamatok pénzügyi komponensére a digitális gazdaság körülményei között	293
Siskina O. A fintech innovációk hatása a globális valutapiacokra	307
Jarosevics N. A helyi költségvetések pénzügyi decentralizációjának szintje Ukrajnában	321

3. FEJEZET. SZÁMVITEL ÉS ADÓÜGY

Varcaba V., Makarovics V., Loszkorih G. Az innovációs tőke számviteli problémáinak elemzése Ukrajnában	334
Hanuszics V., Joltuhovszka O., Severya Ja. Az értékteremtés koncepciója az integrált jelentéstételben	346
Hricáj O., Lisnyánska I. Az orvosi szolgáltatások önköltségének meghatározásához szükséges számviteli alátámasztás sajátosságai	358
Dubinszka O. A pénzügyi beszámoló köznyelvű vizsgálatának elméleti és gyakorlati aspektusai, mint a hadiállapot idejében működő vállalatok pénzügyi biztonságát fenyegető veszélyeinek azonosítási iránya	374
Jersova N. A számviteli tanácsadás mint "puha technológia" a kis- és középvállalkozások fejlődésének támogatására	385
Kosil A., Meliankova L. Az elektronikus pénz gazdasági lényege és számviteli tükrözése a jelenkori körülményekben	397
Makarenkó I., Rudicsenkó A. A vállalatok digitális felelősségvállalása: gazdasági tartalom és koncepcionális megközelítések	409
Martin K., Szilágyi N. A márkaérték fontossága a vállalat eszközeinek szempontjából	421
Mirosznicsenkó O., Scsigorjeva V. A kisvállalkozások adórendszere: Lengyelország tapasztalata	435
Mikijejics O., Tivoncuk O. A nemzetközi pénzügyi beszámolási standardokra való áttérés kihívásai és kilátásai Ukrajnában és a világban	448
Moszkály N. A blockchain-technológia használatának kilátásai a könyvvizsgálói tevékenységekben	458
Moszkovcsuk A., Doros V. A pénzügyi eredmények kialakulásának meghatározó tényezői: retrospektív és prospektív elemzés	468
Naskerszka G. Az információ eszközként való elismerésének korlátozásai a számvitelben	479
Oniscsenkó V., Kononenkó D., Csupin M. Stratégiai elemzési eszközök a vállalatirányításban: áttekintés, osztályozás, kiválasztási kritériumok	493
Piszarenkó T. A működési tevékenységekből származó cash flow-k vezetői számvitelének megszervezése	507
Portovárász T. A modern gazdasági elemzés típusai és jellemzőik	516
Skaszko O., Dmiskó J. A bank belső ellenőrzésért felelős egység munkahatékonyságának és -minőségének külső értékelése	529
Szarakhman O., Surpenkova R., Kalajtan T. A bankok pénzügyi kimutatásainak jelenkori valósága a független könyvvizsgálat tükrében	540
Cjatkovszka O. Az állami intézmények nem pénzügyi eszközeinek számviteli módszertani szempontok alapján	552
Siskova N. A készletek számvitelének automatizálása: innovatív technológiák és hatékonyságértékelés	563

4. FEJEZET. MENEDZSMENT ÉS INNOVATÍV FEJLŐDÉS

Tan Cs.Cs. Az Ipar 4.0-hoz és 5.0-hoz adaptált kompetenciák bibliometrikus feltérképezése a Big Data szakirodalom alapján: a pályaorientációra gyakorolt hatás	578
Almhamad G. A női vállalkozói készséget befolyásoló tényezők a fejlődő országokban. Milyen messze vagyunk a női vállalkozások támogatásától?	591
Vasilycsák Sz., Sterma T. A munkaerőpotenciál, mint a menedzsment tárgya	605
Voronina V., Zaharova Ly. Csapatmunka stratégiai irányítása modern tudományos, innovatív és üzleti környezetben	613
Antal K., Makszim Györgyné Nagy T. A külföldi munkavállalás kihívásai, tapasztalatai egy empirikus kutatás tükrében	623
Nemcsuk P. Az agráripari vállalkozások szervezeti sajátosságai	633
Prokopov D. Bioenergia a mezőgazdaság fenntartható fejlődésében: az ipar fejlődésének problémái és kilátásai	643
Szeryogina D., Matvejeva N., Puskár T. Innovatív fejlődés a fenntartható fejlődés kereteiben: egyensúly megtalálása a gazdasági hatékonyság és a környezeti fenntarthatóság között	653
Barabásné dr. Kárpáti D., Oroszné Ilcsik B. Vállalkozói hajlandóság vizsgálata az egyetemi hallgatók körében	666

RECENZÍÓK

Recenzió Bacsó Róbert és Pojda-Noszik Nina "Ukrajna autóipara: kulcsfontosságú megközelítések a munkaerőpiaci és üzleti kilátások értékeléséhez" című monográfiájára	682
Recenzió Loszkorih Gabriella és Pércsi Oxána "Az ukrajnai IT-vállalkozások tevékenységének számviteli és elemzési támogatása" című monográfiájára	684
Publikációs követelmények	689

CONTENT

CHAPTER 1. NATIONAL AND REGIONAL ECONOMY

Poyda-Nosyk N., Bacho R. Assessing business perspectives in the automotive industry of Ukraine: national and regional aspects of sectoral development	19
Atamas O. Investment attractiveness of regions in Ukraine: problems, recommendations, prospects	29
Venger V., Romanovska N., Sheiko O. Conjuncture features of the Ukrainian grain market	37
Sallai K., Makszim Györgyné Nagy T. Economic spatial structure analysis: focus on Great Britain	51
Kravchenko O., Badai A. The role of state regulation of wages	60
Kryvenko N. Assessment of international economic integration: methodological approaches with the selection of agricultural markets	70
Perehuda Yu. Assessment of the competitiveness of farmhouses in the production of livestock products through the prism of import and export indicators	80
Pohylenko N. Intellectual property rights as a restriction factor of innovative activity in agriculture	92
Pushkar T., Slavuta O. Perception of digitalization processes by residents as a basis for implementing programs of balanced urban development	107
Samusevych Ya., Tenytska I., Rudychenko A. Assessment of the impact of environmental control on ensuring rational nature use in Ukraine	118
Sydorenko Ye. Digital transformation as an economic tool restoration of territorial communities	134
Kharchenko N. Some aspects of socio-economic determinants of health	144
Usata N. Conceptual foundations of the circular economy in agriculture	153
Shapurov O. Industrial innovations: Internet of things, blockchain, digital double	164
Shuba M., Shuba O. The global market of passenger cars: features and development trends	178

CHAPTER 2. FINANCE AND BANKING

Zhuravlyova I. Financial management in the contemporary dimension	188
Bálintová M. Examining the relationship between green bank marketing and bank loyalty in the case of Slovak customers	205
Bohrinovtseva L., Bondaruk O., Klyuchka O. Financial security of the insurance market: theoretical aspect	216
Patyi B., Szóka K., Pataki L. Applicability of bankruptcy prediction models in the western Hungarian food retail sector	227
Daudova G., Grinko A. The evolution of digitization processes in the activities of financial bodies of local self-government in Ukraine	240
Zhyhlei I., Laichuk S., Polishchuk I. Bibliographical analysis of publications on social investment according to Web of Science platform data	253
Zaichko I. Peculiarities and main directions of the monetary and credit policy of Ukraine under martial law	264
Oriekhova K., Golovko O. Choosing an organizational and economic mechanism to ensure the financial security of gas distribution companies	277
Tataryntseva Yu., Yuryeva I., Nazarova T. The impact of the development of social responsibility and sustainable digital marketing on the financial component of business processes in the conditions of the digital economy	293
Shyshkina O. The impact of fintech innovations on global currency markets	307
Yaroshevych N. The level of local budgets financial decentralization in Ukraine	321

CHAPTER 3. ACCOUNTING AND TAXATION

Vartsaba V., Makarovych V., Loskorikh G. An analysis of the accounting problems for innovative capital in Ukraine	334
Hanusych V., Yoltukhovska O., Sheverya Ya. The concept of value creation in integrated reporting	346
Hrytsai O., Lishnyanska I. Accounting support for determining the cost of medical services	358
Dubynska O. Theoretic al and practical aspects of the audit of financial statements as a way identifying threats to the financial security of the enterprise in the conditions of martial law	374
Yershova N. Accounting consulting as a "soft technology" for supporting the development of small and medium-sized businesses	385
Koshil A., Meliankova L. Economic essence and reflection in the accounting of electronic money in modern conditions	397
Makarenko I., Rudychenko A. Digital responsibility of companies: Economic essence of the concept and conceptual approaches	409
Martin K., Szilágyi N. The importance of brand value in the view of the company's assets	421
Miroshnicheno O., Schigoryeva V. The system of taxation of small business: the experience of Poland	435
Mykiiievych O., Tyvonchuk O. Challenges and prospects of transition to International Financial Reporting Standards in Ukraine and worldwide	448
Moskal N. Prospects for the use of blockchain technology in auditing	458
Moskovchuk A., Dorosh V. Determinants of formatting the financial results: retrospective and prospective analysis	468
Nashkerska H. Barriers to the accounting recognition of information as an asset	479
Onyshchenko V., Kononenko D., Chupina M. Strategic analysis tools in enterprise management: overview, classification, selection criteria	493
Pysarenko T. Organization of managerial accounting for operating cash flows	507
Portovaras T. Types of modern economic analysis and their characteristics	516
Skasco O., Dmyshko Ya. Conducting an external assessment of the performance and quality of work of the bank's internal audit unit	529
Sarakhman O., Shurpenkova R., Kalaitan T. Modern realities of independent audit of banks' financial statements	540
Tsiatkovska O. Methodological basis for constructing the accounting of non-financial assets in state institutions	552
Shyshkova N. Automation of inventory accounting: innovative technologies, efficiency assessment	563

CHAPTER 4. MANAGEMENT AND INNOVATIVE DEVELOPMENT

Tan Chai Ching Big Data Literature-based Bibliometric Mapping Analysis for Competences Adaptable to Industry 4.0 and 5.0: Implications for Career Orientation	578
Almhamad G. The factors affecting women entrepreneurship in developing countries. How far are we from supporting women entrepreneurship?	591
Vasylchak S., Shterma T. Labor potential as an object of management	605
Voronina V., Zakharova L. Strategic management of team work in the conditions of a modern scientific, innovative and business environment	613
Antal K., Makszim Györgyné Nagy T. The challenges and experiences of employment abroad in the reflection of an empirical research	623
Nemchuk P. Peculiarities of managing the development of corporate agrarian formations	633
Prokopov D. Bioenergy in the sustainable development of agriculture: problems and prospects for the development of the industry	643
Serogina D., Matvieieva N., Pushkar T. Innovative development within the framework of sustainable development: finding a balance between economic efficiency and environmental sustainability	653
Barabásné dr. Kárpáti D., Oroszné Ilcsik B. Examination of entrepreneurial propensity among university students	666

MONOGRAPH REVIEWS

REVIEW of the Monograph by R. Bacho and N. Poyda-Nosyk «Automotive industry in Ukraine: key approaches to assessing labor market and business perspectives»	682
REVIEW of the monograph by Loskorich L., Perchi O. «Accounting and analytical support of the activities of IT enterprises in Ukraine»	684
General requirements for manuscripts	691

DOI 10.58423/2786-6742/2023-4-435-447

УДК 336.2

Олеся МІРОШНИЧЕНКО

кандидат економічних наук, доцентка,
старша викладачка кафедри бухгалтерського обліку та оподаткування,
Сумський державний університет,
м. Суми, Україна

ORCID ID: 0000-0002-7213-4601

Scopus Author ID: 57217307677

Вікторія ЩИГОРЄВА

Здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Освітня програма «Облік і оподаткування»,
Сумський державний університет,
м. Суми, Україна

ORCID ID: 0009-0000-0821-9507

СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ: ДОСВІД ПОЛЬЩІ

***Анотація.** Малий та середній бізнес (далі МСП) має велике значення в економіках різних держав. У розвинених країнах найчисельнішим та найбільшим по надходженнях до бюджетів є сектор МСП. Польща входить до складу розвинених країн світу та є однією з найближчих держав-сусідів України, яка має успішний досвід розвитку малого бізнесу. Міністерство фінансів України та Міжнародний валютний фонд розглядають можливості імплементації зарубіжних форм оподаткування, і, як найбільш близька для України, була взята за зразок польська модель. Дана стаття включає дослідження та огляд праць вітчизняних та іноземних авторів щодо сутності малого та середнього бізнесу в Республіці Польща, основні економічні показники, тлумачення різниць в поняттях між українським та польським законодавствами. У роботі досліджено роль МСП у формуванні ВВП Польщі, розглянуто форми ведення МСП у Республіці Польща, досліджено різні доступні форми оподаткування МСП Польщі, наведено приклади розрахунків податків, сформована узагальнена таблиця ставок для різних форм оподаткування. Дані результати можна використовувати для подальшого дослідження, формування адаптивних варіантів оподаткування для українського законодавства, адже наразі в Україні слабо розвинене мале підприємництво, порівняно з іншими країнами. Спрощена система, яка була покликана задля розвитку малого та середнього бізнесу, сьогодні слугує радше способом ухилання від сплати податків для великого бізнесу, зокрема має ряд недоліків та потребує удосконалення. У висновках запропоновано податки та пільги з польської моделі, які можуть бути впроваджені в українську, як найбільш доцільні та корисні з точки зору збільшення чисельності та розвитку малого та середнього бізнесу, що наразі необхідно для відновлення економіки зокрема, та процвітання країни в подальшому загалом.*

***Ключові слова:** оподаткування, малий бізнес, підприємництво, МСП, Польща, податок на прибуток.*

JELClassification: H25, H71

***Absztrakt.** A kis- és középvállalkozások (KKV-k) nagy jelentőséggel bírnak a különböző országok gazdaságában. A fejlett országokban a kis- és középvállalkozások szektora a legnépesebb és a legnagyobb a költségvetés bevételeit tekintve. Lengyelország a világ egyik fejlett országa és Ukrajna egyik legközelebbi szomszédja, amely sikeres tapasztalatokkal rendelkezik a kisvállalkozások*

fejlesztésében. Az ukrán Pénzügyminisztérium és a Nemzetközi Valutaalap külföldi adózási formák bevezetésének lehetőségét fontolgatja. Ukrajna számára a lengyel modellt választották a legközelebbinek. A tanulmány hazai és külföldi szerzők munkáinak kutatását és áttekintését tartalmazza a lengyel kis- és középvállalkozások működésének sajátosságairól, főbb gazdasági mutatóiról, az ukrán és a lengyel jogszabályok fogalmi különbségeinek értelmezéséről. A cikk megvizsgálja a KKV-k szerepét a lengyel GDP alakulásában, tárgyalja a KKV-k lengyelországi vállalkezési formáit, meghatározza a lengyelországi KKV-k számára elérhető különféle adózási formákat, példákat mutat be az adószámításokra, valamint összefoglalja egy táblázatban a különféle adózási formák kulcsait. A megkapott eredmények felhasználhatók további kutatásokhoz, az ukrain adózási jogszabályokhoz való alkalmazkodás lehetőségeinek megteremtéséhez, mivel jelenleg Ukrajnában, más országokhoz képest, a kisvállalkozások gyengén fejlettek. Az egyszerűsített adórendszert, amelyet a kis- és középvállalkozások fejlesztésére fejlesztettek ki, ma inkább a nagyvállalatok adóelkerülésének eszközeként szolgál, számos hiányossága van és fejlesztésre szorul. A következtetések a kis- és középvállalkozások számának növelése és fejlesztése szempontjából a legmegfelelőbbnek és leghasznosabbnak az ukrán modellben megvalósítható lengyel modelltől származó adókat és kedvezményeket javasolják, amely jelenleg a gazdaság fellendüléséhez és az ország jövőbeni prosperálásához szükséges.

Kulcsszavak: adózás, kisvállalkozás, vállalkozás, kkv, Lengyelország, nyereségadó.

Abstract. Small and medium-sized businesses (SMEs) play a significant role in the economies of various countries. In developed countries, the SME sector is the most numerous and prominent contributor to budget revenues. Poland is one of the developed countries and one of the closest neighbouring countries of Ukraine, which has a successful experience in developing small businesses. The Ministry of Finance of Ukraine and the International Monetary Fund are considering the possibility of implementing foreign forms of taxation, and the Polish model was taken as a model for Ukraine. This article includes research and review of works by domestic and foreign authors on the essence of small and medium-sized businesses in the Republic of Poland, key economic indicators, and interpretation of differences in concepts between Ukrainian and Polish legislation. The article examines the role of SMEs in the formation of Poland's GDP; considers the forms of SMEs in the Republic of Poland; studies various available forms of taxation of SMEs in Poland; provides examples of tax calculations, and compiles a generalized table of rates of various forms of taxation. These results can be used for further research and the development of adaptive taxation options for Ukrainian legislation, as small businesses are currently underdeveloped in Ukraine compared to other countries. The simplified system, which was designed to develop small and medium-sized businesses, today serves more as a way for large businesses to avoid paying taxes, has a number of shortcomings and needs to be improved. The conclusions suggest taxes and benefits from the Polish model that can be implemented in Ukraine as the most appropriate and valuable in terms of increasing the number and development of small and medium-sized businesses, which is currently necessary for economic recovery and prosperity in the country in the future.

Key words: taxation, small business, entrepreneurship, SME, Poland, income tax.

Постановка проблеми. Малий та середній бізнес (МСП) має вагомe значення в економіках розвинених країн. Вони утворюють значну частину ВВП, поповнюють державні бюджети податками, створюють робочі місця, впливають на покращення рівня життя суспільства тощо. Країни Європи намагаються покращити бізнес-середовище та зменшити податкове навантаження задля розвитку малого підприємництва, в тому числі й Польща. В Україні ситуація з цим дещо гірша: у 2019-2020 рр. малий бізнес займає лише 16-18% ВВП (в Польщі 49,6%), хоча слід зауважити, що кількість МСП з кожним роком зростає. Під час повномасштабного вторгнення Росії в Україну в 2022 році дуже багато біженців

залишилось в Польщі. Такі українці почали життя з нової сторінки, знайшли собі роботу чи відкрили свій бізнес в Польщі, деякі ще планують це зробити, а ще багато бажають повернутись і розпочати свою справу в Україні. Тому створення комфортного, сприятливого бізнес-середовища для діючих та потенційних підприємств, організацій, удосконалення податкової системи є запорукою відновлення економіки в післявоєнний час. Польща може стати в цьому прикладом для наслідування, адже країна спромоглася збільшити кількість малого бізнесу, всебічно удосконалює законодавство та взаємодію уряду з підприємцями, заохочує іноземних спеціалістів до відкриття діяльності саме в них, розробляє багато проектів з підтримки даного сектору тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням та аналізом розвитку МСП, збільшення його частки в економіці Польщі, оподаткування різних галузей займались багато вітчизняних та іноземних науковців та дослідників, таких як: Ю. Скорик, К. Мех, С. Цис, П. Цішевський, М. Загрядська, П. Вирва та інші. Більшість досліджують систему оподаткування Польщі на загальних засадах, шукають шляхи оптимізації податкового навантаження на сектор малого підприємництва, описують особливості того чи іншого податку. Але, незважаючи на чисельність даних публікацій, зазвичай автори описують один конкретний податок або форму оподаткування, а в Польщі, насамперед, дуже розгалужене справляння податків з малого бізнесу, існує багато різновидів ставок, які поділяються в залежності від конкретного виду діяльності, які потрібно порівнювати та аналізувати для ефективного ведення діяльності та оптимізації. Тому доцільним є дослідження, огляд, узагальнення, структурування інформації щодо оподаткування суб'єктів МСП Польщі, що може стати поштовхом в розробці, адаптації та удосконаленні таких податків в українську систему задля стимулювання розвитку та збільшення малого підприємництва в країні.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження сутності малого підприємництва Польщі, системи його оподаткування, а також виокремлення форми оподаткування або окремих податків, які можуть бути більш ефективними для українського бізнесу та адаптовані до українського законодавства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Республіка Польща – це країна в Центральній Європі, яка динамічно розвивається і має ринкову індустріально-аграрну економіку, є членом Європейського союзу, та стабільно позитивні показники, що робить її привабливою для підприємців всього світу.

У першому кварталі 2023 року країна має найвищий рівень зростання ВВП – 3,8%, в той час як в інших країнах ЄС спостерігається рецесія. Згідно даних Євростату, на початок 2023 Польща мала найнижчий рівень безробіття в усьому ЄС – 2,6% (такі результати спостерігаються ще у Чехії). Як змінювались показники рівня ВВП за останні роки в Польщі наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Дані ВВП Польщі за 2019-2022 рр.*

Показник	Значення/період (роки)			
	2019	2020	2021	2022
Об'єм ВВП, млрд дол. США	596,06	599,44	679,44	688,18
Річний темп зростання ВВП, %	4,5	-2,0	6,8	4,9
ВВП на душу населення, дол. США	15 700,0	15 816,8	17 999,8	18 321,3
Загальний рівень безробіття (% від загальної кількості робочої сили)	3,3	3,2	3,4	2,6
Інфляція, споживчі ціни (річних %)	2,2	3,4	5,1	14,4

* Сформовано авторами за джерелами [1, 2, 3]

Незважаючи на пандемію Covid-19, яка вдарила по багатьом країнам світу та війну в Україні, помітно, що ВВП Польщі зростає з кожним роком, хоча на цей період багато науковців прогнозували зменшення показників і це спостерігається, наприклад, в Німеччині та Іспанії. Ваговим позитивним внеском в економіку Республіки вважають масову міграцію біженців з України після початку воєнного вторгнення, хоча Польське агенство статистики вважає, що наразі зарано комплексно вивчати вплив російсько-української війни на економіку Польщі.

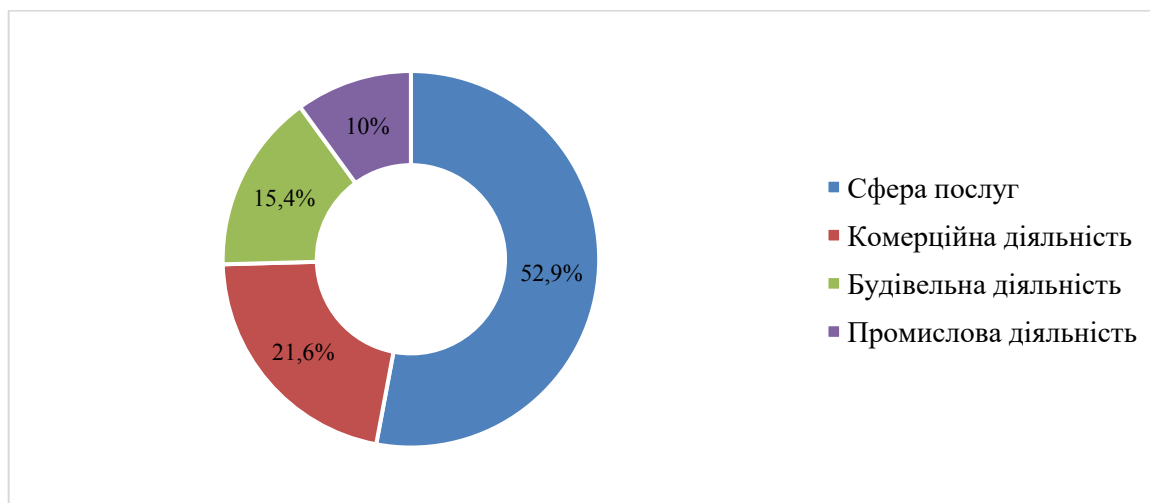
За оцінками доктора економічних наук Збігнева Кузмюка, кількість біженців сягнула близько 11 мільйонів, орієнтовно, в Польщі лишилось 1,5 мільйони, з них принаймні кілька сотень тисяч працюють, що позитивно вплинуло й на ринок праці, адже в країні спостерігався профіцит робочої сили [4].

Також, серед рейтингу легкості ведення бізнесу, Польща займає 40 місце серед 190 країн (за результатами 2019 р.), що є доволі гарним показником [3].

Малий бізнес – це самий численний сектор підприємництва в країні. У звіті Польського агенства розвитку підприємництва (Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości) вказано, що кількість підприємств в Польщі в 2022 році складає 2,26 млн (зросло на 2,3% порівняно з минулим роком). Загальна частка підприємств у творенні ВВП країни – 72,3%, з них 49,6% займають МСП (зменшилось на 0,4% в порівнянні з минулим роком), розподіл по галузях показаний на рис. 1.

Дані зазначені у Звіті з урахуванням великих підприємств, але на практиці структура галузі МСП відповідає структурі всього сектора.

Також, малий бізнес в Польщі має дуже вагоме значення на ринку праці, адже в секторі МСП працює 6 781,6 тис осіб, тобто 67,8% працівників від загальної кількості, задіяних на підприємствах, на мікропідприємствах 41,8%, що є високим показником. У середньому на одного підприємця припадає 3 працевлаштованих особи.

Рис.1 Розподіл МСП Польщі по галузям економіки у 2022 р.

За організаційно-правовою формою 87,1% – фізичні особи-підприємці (з них 98,9% є мікропідприємцями) та 12,9% – юридичні особи та особи без такої суб'єктності.

У польській правовій системі зазначені декілька форм ведення малого та середнього бізнесу: одноосібне володіння, партнерство та комерційні компанії. Згідно обраної форми ведеться поділ за видами ведення діяльності, до яких відносяться [5, 6]:

1) JDG (jednoosobowe działalności gospodarczej) – перекладається як індивідуальне підприємництво (відноситься до форми одноосібного володіння), є аналогом українського ФОП.

2) Spółka cywilna (S.C.) – цивільне товариство (належить до партнерської форми володіння), обирають, коли хочуть створити бізнес з третьою особою (партнером).

3) Spółka handlowa (S.H.) – комерційна компанія.

4) Модель бізнес-інкубатор.

Більшість мікропідприємств є одноосібними, тобто індивідуальним підприємством (JDG) [6]. Його може заснувати фізична особа й для цього не потрібно мати власний капітал чи будь-які інші вкладення. JDG є платником ПІТ (ПДФО) тому й форма оподаткування буде згідно цього податку, включаючи засади єдиного податку (podatek liniowy). Польські ФОП можуть також бути платниками ПДВ (VAT).

Spółka cywilna (спулка цивільна – просте суспільство/товариство) характеризується низькою вартістю створення, має можливість використовувати спрощену форму обліку (в такому разі всі партнери мають використовувати цю форму обліку), та підприємство може бути платником ПДВ.

В Республіці Польща є також організаційно-правова форма діяльності, якої немає в Україні – це spółka – трактується як товариство, але з можливістю створювати юридичну особу або ні. Є поняття spółka prawa handlowego – це

компанії комерційного права, тобто організації, які засновують свою діяльність на договорі чи статуті, як співпрацю між двома або більше суб'єктами, метою яких є заробіток грошей своєю діяльністю.

Spółka handlowa (спулка хендлова) – має розгалужений вид, до яких відносяться також spółki kapitałowe – базують своє існування на капіталі, тобто активах, та spółki osobowe (спулки особове) – основою дій є зв'язок між партнерами та їхня особиста участь у бізнесі. Вони можуть бути: spółkę jawną (повне товариство), spółkę partnerską (партнерське товариство), spółkę komandytową (командитне товариство) і spółkę komandytowo-akcyjną. Це є складною формою бізнесу, зазвичай використовується великими підприємствами та регулюється Кодексом комерційних компаній (Kodeks spółek handlowych). Зі знайомої нам існує також spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (Sp. z o.o.) – товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ), даний вид користується популярністю в іноземних підприємців, так як немає обмежень щодо організаційно-правової форми діяльності [8, 9, 10].

Для кожної фізичної особи-платника податків присвоюється індивідуальний ідентифікаційний номер громадянина – PESEL (аналог ідентифікаційного коду в Україні), за яким його ідентифікують в усіх державних установах (як і інших громадян та платників податків). Юридичні особи, підприємці та платники страхових внесків отримують NIP (Numer identyfikacji podatkowej) замість номеру PESEL під час їх реєстрації у податковій інспекції (попередньо заповнюється бланк за відповідною формою) [8].

Податок на доходи фізичних осіб в Польщі був введений та регулюється Законом про прибутковий податок від фізичних осіб (Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych), а прибуток підприємств – Законом про прибутковий податок від юридичних осіб (Ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych) [6, 11, 11].

В Польщі існує 3 форми оподаткування доходів:

- 1) на загальних засадах;
- 2) за єдиною ставкою;
- 3) одноразова сума зареєстрованого доходу (паушальний податок).

Також, існує ще четверта форма оподаткування – податкова картка, але з 2022 року користуватися даною формою можуть лише платники, що отримали її до 2022 р. та продовжують користуватись дотепер.

Згідно польського законодавства, до доходів (dochód) відносять суму виторгу, що перевищує витрати на його отримання в конкретному податковому році, тобто перекладаючи українською, поняття дохід в польській мові трактується у нашому розумінні як прибуток; оподаткування відбувається саме з чистого прибутку (доходи мінус витрати), тому й надалі в роботі “дохід” буде використовуватись в понятті доходи за мінусом витрат. Окрім доходу від підприємницької діяльності, оподаткуванню підлягає й дохід у вигляді відсотків чи дивідендів. У разі отримання збитку компанія (юр. особа) має право впродовж наступних 5 років зменшувати дохід на суму отриманого збитку, але не більше 50% від цієї суми на рік [8, 13].

Такий податок як РІТ (аналог ПДФО в Україні) відноситься до оподаткування на загальних засадах. Його платять всі, хто отримує заробітну плату на підставі трудових або цивільно-правових договорів, а також з доходу фізичних осіб від власної підприємницької діяльності. Він є прогресивним та збільшується відповідно до розміру доходу. Щодо іноземців, то вони стають податковими резидентами Республіки Польща у разі перебування на її території більше 183 днів впродовж одного року. Оподаткування передбачає сплату частини доходу фізичної особи, який перевищує річний неоподатковуваний мінімум (станом на 2023 р. дорівнює 30 000 злотих на рік) за ставкою 18% (з доходу до 85 528 злотих) або 32% (з доходу, що перевищує цю суму) [9].

Але для фізичних осіб-підприємців застосовуються інші ставки: 12% від доходу, що не перевищує 120 000 злотих на рік або 32% від доходу, що є більшим за 120 000 злотих на рік. До того ж підприємець може підсумовувати прибуток разом з дружиною / чоловіком, що вигідно, якщо той не має власного доходу або він мінімальний [**Hiba! A hivatkozási forrás nem található.**]. Розрахунок податку наведено нижче у формулах (1 та 2) [13].

- 1) Для ставки 12%: *Сума доходу (до 120 000 зл) * Ставку податку (12%) – Неоподатковуваний дохід * 12%;* (1)

Приклад: $120\,000^{1.1} * 12\% - 30\,000^{1.2} * 12\% = 14\,400 - 3\,600 = 10\,800$ – злотих, максимальна сума податку, яка оподатковується за ставкою 12%.

- 2) Для ставки 32%: *Гранична сума доходу для ставки 12% (120 000 зл) * Ставку податку 12% + Ставка податку для доходу, що перевищує нижній поріг (32%) * Сума надлишку від нижнього порогу доходу (все, що вище 120 000 зл)* (2)

Приклад. Припустимо, що дохід склав 300 000 злотих: $10\,800^{1.3} + 32\% * (300\,000 - 120\,000) = 10\,800 + 32\% * 180\,000 = 68\,400$ – злотих, така сума податку вийде з доходу, що перевищує суму 120 000 злотих та оподатковується за ставкою 32%,

де ^{1.1}120 000 – гранична сума для застосування прибуткового податку 12%;

^{1.2}30 000 – сума неоподаткованого доходу (станом на 2023 рік);

^{1.3}10 800 – розрахована сума податку від доходу в 120 000 злотих.

Наступним податком, який можуть обрати підприємці в Польщі є Podatek liniowy – він же плоский податок/єдиний податок, що так само нараховується на чистий прибуток та має фіксовану єдину ставку у розмірі 19%. Для цілей цього податку доходами вважаються не тільки ті, що отримані від підприємницької діяльності, а й доходи від участі в товаристві, яке не є юридичною особою (тобто такі особи можуть платити податок за ставкою 19%). До них входять: цивільні товариства, повні товариства та професійні товариства і для них (спулек) саме

партнери є платниками податку на прибуток, а не організація. У разі використання цього податку платник не зможе користуватись деякими пільговими преференціями, а саме: сплачувати податки разом з чоловіком/дружиною, користуватись преференціями, які надаються одному з батьків (додаткові відрахування 1500 злотих), пільгами на інтернет, пільги на реабілітацію тощо. Також зазначається, що право використовувати цей податок може бути втрачене, якщо буде отримано дохід від надання послуг колишньому чи теперішньому роботодавцю (це буде трактуватись податковими органами як трудові відносини). Сплата також має свої нюанси, якщо, наприклад, підприємець має один дохід від бізнесу та обрав форму оподаткування єдиним податком, а інший – від трудових відносин – такий дохід буде оподатковуватись на загальних підставах окремо [13]. Даний вид податку вигідний саме для тих, хто має великі доходи [14].

СІТ застосовують до загального доходу, отриманого на митній території Польщі, до нього приналежний також єдиний податок (19%). Це фіксована ставка, яка не залежить від розміру отриманого доходу і дорівнює: 19% – базова ставка та 9% – для малих платників податків (валовий дохід до 2 млн євро) й новостворених [9, 13]. Нею можуть користуватись лише юридичні особи, які отримують дохід: від підприємницької діяльності та від спеціальних галузей сільськогосподарського (с/г) виробництва. Він не є основною формою оподаткування прибутку від підприємницької діяльності, але його можна обрати, подавши письмову декларацію до керівника податкової служби. У такому разі оподаткування за фіксованою ставкою буде протягом всього податкового року та наступних років, а у разі відмови на користь загальної форми чи фіксований податок на зареєстрований дохід – відновити можна кожного наступного року. Базою оподаткування є дохід (прибуток в українському розумінні – перевищення доходу над понесеними витратами). Компанії, що мають головний офіс чи управління в Польщі, оплачують податок з усіх доходів, а які не мають – лише з доходів, які вони генерують у Польщі. Деякі доходи звільняються від оподаткування при умові, що їх буде передано на статутну діяльність (*działalność statutową*) цих суб'єктів (може бути наукова, культурна, спортивна, соціальна діяльність тощо) [13].

До витрат також відносять амортизаційні відрахування, які розраховуються від первісної вартості переважно рівними частками щомісяця, щоквартально або один раз наприкінці податкового року. Для малих підприємств та новостворених дозволено скористатись одноразовим списанням амортизації до 100% первісної вартості основного засобу в податковому році, в якому активи були внесені до реєстру ОЗ (крім легкових автомобілів), але сума не може перевищувати 50 000 євро [13].

Для платників СІТ податковий рік дорівнює календарному, але є можливість вказати інший період в статуті підприємства та зазначити в податковій декларації СІТ-8 (тобто початок податкового року може бути не з 1 січня, а з іншої дати). Щодо сплати є деякі нюанси: платники податку на прибуток мають самостійно (або за допомогою податкового агента) обчислити суму та сплатити її у встановлений строк протягом поточного податкового року (без вимоги чи

нагадування податкових органів) шляхом здійснення авансових платежів. Сплата можлива в два терміни [15]:

- щомісяця – до 20-го числа кожного місяця за попередній місяць; розраховується як різниця між сумою податку, що підлягає сплаті з доходу, отриманого з початку податкового року, та сумою авансового внеску, що підлягає сплаті за попередні місяці.

- щокварталу – до 20 числа кожного місяця, що настає за кварталом, за який вноситься аванс; розраховується як різниця між сумою податку з доходів, отриманих з початку податкового року, та сумою авансових внесків за попередні квартали. Щоквартально дозволено сплачувати тільки новоутвореним підприємствам та таким, що мають статус малих платників податку.

Остаточний розрахунок податку на прибуток здійснюється у річній декларації СІТ-8, яка показує аванси, що підлягають сплаті та ті, що вже були сплачені протягом року. СІТ-8 подається до кінця 3-го місяця наступного року (якщо податковий рік дорівнює календарному, то не пізніше 31 березня). Також, платник зобов'язаний подати фінансовий звіт до Національного судового реєстру протягом 6 місяців нового фінансового року.

Узагальнені дані щодо оподаткування малого бізнесу Польщі, наведені у табл. 2.

Таблиця 2.

Ставки прибуткового податку, які стосуються підприємницької діяльності*

Форма оподаткування	Ставки	Критерії застосування	Особливості
Zasady ogólne (skala podatkowa) – загальні засади оподаткування, ще називається податковою шкалою (PIT)	12%	До прибутку не більше 120 000 злотих	Не обов'язково повідомляти про вибір цієї форми, застосовується автоматично. Формула розрахунку для оподаткування доходу: - до 120 тис. зл: $(120000 * 12\% - 3600^*)$ $*3600 = 30000 * 12\%$ – неоподатковувана сума податку; - понад 120 тис. зл: $(10800^* + 32\% * \text{надлишок понад } 120000)$ $*10800 = 120000 * 12\% - 3600$ – максимальна сума оподаткування доходу до 120 тис. зл
	32%	До прибутку, що перевищує 120 000 злотих	
Podatek liniowy – єдиний податок (належить до пільгового оподаткування)	19%	До прибутку (дохід за мінусом витрат)	Є фіксованою ставкою (не залежить від розміру доходу), можуть використовувати спеціальні галузі с/г виробництва;

Форма оподаткування	Ставки	Критерії застосування	Особливості
Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych – одноразова сума із зареєстрованого доходу (належить до пільгового (спрощеного) оподаткування)	Від 2% до 17%	Нараховується на всі надходження, не враховуючи витрати	Простий спосіб визначення бази оподаткування, можливість ведення спрощеного обліку
Karta podatkowa – податкова картка (належить до пільгового (спрощеного) оподаткування)	Податок визначає начальник податкової служби, в залежності від багатьох факторів	Заздалегідь визначена податкова вартість – без обліку; доступна лише для тих, хто обрав до 2022 року та продовжує використовувати й надалі	Не застосовується для новоутворених, та тих хто не обрав дану систему до 2022 року
CiP (Податок на прибуток юридичних осіб)	19% - базова ставка	До прибутку	Ведуться бухгалтерські книги – повний облік
CiP (зменшений)	9%	До прибутку, що менший 2 млн євро	Для малих платників податків і компаній-початківців

* Сформовано авторами за джерелами [8, 9, 13]

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямку. З огляду на податкову систему Польщі, можна сказати, що на загальних засадах мале підприємство може обрати для себе оптимальну форму, при якій податкове навантаження буде значно меншим. Зокрема, знижена ставка CiP 9%, при її запровадженні, допомогла вивільнити кошти для бізнесу задля модернізації, покращення та розширення діяльності. До того ж, не обов'язково постійно оподатковувати свій бізнес однаково – можете вибрати іншу форму оподаткування, за умови, що ви робите це в потрібний час чи скористатись доступними пільгами, яких в Польщі доволі багато. До того ж, можна обирати для свого бізнесу податок, який буде враховувати витрати (зменшувати базу оподаткування) або ж ні, в залежності від особливостей діяльності, оцінити, якщо будуть великі доходи, то обрати єдиний податок (ліньовий) тощо. Тобто, Республіка Польща надала малому бізнесу широкий вибір можливостей справляння податку, обрання форми ведення бізнесу, підприємець має можливість користуватись пільгами та програмами підтримки як національними, так і від Європейського Союзу чи різних асоціацій, багато з яких націлені на реінвестування в підприємство/організацію, задля його розширення, модернізування тощо.

Міністерство фінансів України та МВФ також розглядають польську систему оподаткування для адаптації її в Україні, адже РП змогла зробити МСП

превалюючим сектором економіки, й європейський досвід є цьому підтвердженням – малі та середні бізнеси є рушійною силою економік розвинених країн. МСП має стати рушійною силою й нашої економіки, держава має націлитись на збільшення даного сектору, масштабування, шляхом модернізації оподаткування для таких суб'єктів. З польської системи можна взяти, до прикладу, виокремлення зменшеної ставки для малого бізнесу, яка може діяти регулярно (до досягнення певної граничної суми) або на перші роки діяльності, щоб підприємець міг бути впевнений, що зможе забезпечити виконання наданих ним зобов'язань та, відповідно, врахувати це в бізнес-плані (статистика показує, що багато малих та мікропідприємств закриваються в період 1-3 років, через неспроможність виконати зобов'язання перед контрагентами). Додатково можна впровадити систему пільг, пов'язаних з реінвестуванням коштів в підприємство, у виробництво, розробку чи дослідження, що може допомогти розвиватись бізнесу, особливо для новоутворених, адже у підприємців даного сектору на початку недостатньо бюджету для розширення чи удосконалення своєї діяльності, що обмежує їх в розширенні шляхів збуту товарів/послуг, масштабуванні виробничих потужностей тощо. Тобто пільги можуть бути надані у вигляді компенсації частини витрат, вирахуванням відсотку таких витрат з бази оподаткування або іншими шляхами. Також, доволі успішним може стати рішення щодо звільнення від оподаткування певної граничної суми (в Польщі це 30 000 польських злотих на рік), що може стимулювати вийти з тіні мікропідприємства, які провадять діяльність через мережу Інтернет.

Мають бути створені умови з боку податкових органів для підтримки підприємництва: вільний доступ до джерел (статей, довідників тощо) з роз'ясненнями щодо різних систем оподаткування та допомога у формуванні звітності; консультації та допомога з обранням оптимальної форми оподаткування; вебінари, семінари, майстер-класи від податківців для новоутворених підприємств, ФОПів щодо розповсюджених помилок, які найчастіше трапляються. Податкові органи мають стати не тільки органом, що контролює та карає, а яке й допомагає розібратись, попередити, у разі утворення помилки чи неточності та стимулювати розвиток бізнесу в країні.

Подальші дослідження теми будуть корисні та необхідні в процесі реформування системи оподаткування України, в тому числі спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності та на шляху до євроінтеграції, адже існує ряд питань, які потребують вирішення, додаткових досліджень та аналізу, наприклад, проблематика уніфікації українських критеріїв віднесення до сектору МСП європейським, економічного впливу зміни ставок на малий бізнес, наповненість бюджету від оподаткування сектору МСП при запровадженні нових ставок чи податкових режимів тощо.

Список використаних джерел

1. Офіційний портал European Statistical Office, Eurostat. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat> (дата звернення: 10.11.2023)
2. Вільний і відкритий доступ до глобальних даних розвитку Світового банку. URL: <https://www.worldbank.org/> (дата звернення: 10.11.2023)
3. Біржовий портал. URL: <https://take-profit.org/> (дата звернення: 10.11.2023)
4. Скорик Ю. (2023). Польща досягла найвищого зростання ВВП у світі: допомогли українці. URL: <https://ukrayina.pl/ukrayina/7,183830,29854610,1055-1086-1083-1100-1097-1072-1076-1086-1089-1103-1075-1083-1072.html> (дата звернення: 10.11.2023)
5. Miech K. (2022). Sektor małych i średnich przedsiębiorstw – czym się charakteryzuje? URL: <https://inewi.pl/Blog/sektor-malych-i-srednich-przedsiębiorstw---czym-sie-charakteryzuje> (дата звернення: 11.11.2023)
6. Bibby Financial Services (2020). Poradnik przedsiębiorcy – Sektor MŚP: Małe i Średnie Przedsiębiorstwa. Definicja i kryteria podziału. URL: <https://www.bibbyfinancialservices.pl/centrum-wiedzy/poradnik-przedsiębiorcy/2020/msp> (дата звернення: 12.11.2023)
7. Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce 2022. URL: <https://www.parp.gov.pl/component/publications/publication/raport-o-stanie-sektora-malych-i-srednich-przedsiębiorstw-w-polsce-2022> (дата звернення: 13.11.2023)
8. Прибутковий податок з юридичних осіб (CIT) у Польщі. URL: <https://migrant.biz.ua/polsha/biznes/podatok-z-iurydychnykh-osib.html> (дата звернення: 11.11.2023)
9. Цис С. (2023). Як відкрити бізнес у Польщі: закони, податки, економіка, факти. URL: <https://uniconsulting.group/uk/blog/biznes-u-polschi/#dinam-ka-zrostannya-ekonom-chno-vazhlyvih> (дата звернення: 10.11.2023)
10. Ciszewski P. (2023). Jaki jest podział spółek handlowych? Które z nich opłacają CIT? URL: <https://www.infakt.pl/spolki-prawa-handlowego-rodzaje-i-roznice-miedzy-nimi/> (дата звернення: 11.11.2023)
11. Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych z dnia 26 lipca 1991 r, Nr 80 poz. 350. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19910800350/U/D19910350Lj.pdf> (дата звернення: 12.11.2023)
12. Ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych z dnia 15 lutego 1992 r., Nr 21 poz. 86. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19920210086/U/D19920086Lj.pdf> (дата звернення: 12.11.2023)
13. Офіційний державний інформаційно-сервісний сайт [biznes.gov.pl](https://www.biznes.gov.pl). URL: <https://www.biznes.gov.pl/pl/portal/00172> (дата звернення: 11.11.2023)
14. Hello Poland (2023). Бізнес та податки в Польщі в 2022-2023 рр. URL: https://hello-poland.eu/biznes_v_polshe_podatki/ (дата звернення: 11.11.2023)
15. Wyrwa P. (2017). Zaliczki na CIT – obliczanie, zapłata i zawiadomienie urzędu skarbowego. URL: <https://ksiegowosc.infor.pl/podatki/cit/cit/dokumentacja-i-rozliczanie/765839,Zaliczki-na-CIT-obliczanie-zaplata-i-zawiadomienie-urzedu-skarbowego.html> (дата звернення: 13.11.2023)
16. Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, Nr 144 poz. 930. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19981440930/U/D19980930Lj.pdf> (дата звернення: 13.11.2023)
17. Офіційний державний інформаційно-сервісний сайт [Podatki.gov.pl](https://www.podatki.gov.pl). URL: <https://www.podatki.gov.pl/> (дата звернення: 13.11.2023)
18. Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, Nr 144 poz. 930. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19981440930/U/D19980930Lj.pdf> (дата звернення: 13.11.2023)
19. Загрядська М., Романчук М. (2021). “Estonian CIT” у Польщі: очікування та реальність. URL: <https://pol-ukr.com/uk/estonskij-cit-v-polshhi-ochikuvannya-ta-realnist/> (дата звернення: 13.11.2023)

References

1. Official portal of the European Statistical Office, Eurostat. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat> [in English]
  2. Free and open access to the World Bank's global development data. URL: <https://www.worldbank.org/> [in English]
  3. Exchange portal. URL: <https://take-profit.org/>
  4. Skoryk J. (2023). Poland achieved the highest GDP growth in the world: Ukrainians helped. URL: <https://ukrayina.pl/ukrayina/7,183830,29854610,1055-1086-1083-1100-1097-1072-1076-1086-1089-1103-1075-1083-1072.html> [in Ukrainian]
  5. Miech K. (2022). The small and medium-sized enterprise sector – what are its characteristics? URL: <https://inewi.pl/Blog/sektor-malych-i-srednich-przedsiębiorstw---czym-sie-charakteryzuje> [in Polish]
  6. Bibby Financial Services (2020). Entrepreneur's guide - SME sector: Small and medium-sized enterprises. Definition and criteria of division. URL: <https://www.bibbyfinancialservices.pl/centrum-wiedzy/poradnik-przedsiębiorcy/2020/msp> [in Polish]
  7. Report on the state of the small and medium-sized enterprise sector in Poland 2022. URL: <https://www.parp.gov.pl/component/publications/publication/raport-o-stanie-sektora-malych-i-srednich-przedsiębiorstw-w-polsce-2022> [in Polish]
  8. Corporate income tax (CIT) in Poland. URL: <https://migrant.biz.ua/polsha/biznes/podatok-z-iurydychnykh-osib.html> [in Ukrainian]
  9. Tsis S. (2023). How to open a business in Poland: laws, taxes, economy, facts. URL: <https://uniconsulting.group/uk/blog/biznes-u-polschi/#dinam-ka-zrostannya-ekonom-chno-vazhlyvih> [in Ukrainian]
  10. Ciszewski P. (2023). What is the division of commercial companies? Which of them pay CIT? URL: <https://www.infakt.pl/spolki-prawa-handlowego-rodzaje-i-roznice-miedzy-nimi/> [in Polish]
  11. Personal Income Tax Act of July 26, 1991, No. 80, item 350. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19910800350/U/D19910350Lj.pdf> [in Polish]
  12. Corporate Income Tax Act of February 15, 1992, No. 21, item 86. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19920210086/U/D19920086Lj.pdf> [in Polish]
  13. Official state information and service site [biznes.gov.pl](https://www.biznes.gov.pl). URL: <https://www.biznes.gov.pl/pl/portal/00172> [in Polish]
  14. Hello Poland (2023). Business and taxes in Poland in 2022-2023. URL: https://hello-poland.eu/biznes_v_polshe_podatki/ [in Ukrainian]
  15. Wyrwa P. (2017). CIT advances – calculation, payment and notification to the tax office. URL: <https://ksiegowosc.infor.pl/podatki/cit/cit/dokumentacja-i-rozliczanie/765839,Zaliczki-na-CIT-obliczanie-zaplata-i-zawiadomienie-urzedu-skarbowego.html> [in Polish]
  16. Act of November 20, 1998 on flat-rate income tax on certain income earned by natural persons, No. 144, item 930. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19981440930/U/D19980930Lj.pdf> [in Polish]
  17. Official state information and service site [Podatki.gov.pl](https://www.podatki.gov.pl). URL: <https://www.podatki.gov.pl/> [in Polish]
  18. Act of November 20, 1998 on flat-rate income tax on certain income earned by natural persons, No. 144, item 930. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19981440930/U/D19980930Lj.pdf> [in Polish]
- Zagryadska M., Romanchuk M. (2021). “Estonian CIT” in Poland: expectations and reality. URL: <https://pol-ukr.com/uk/estonskij-cit-v-polshhi-ochikuvannya-ta-realist/> [in Ukrainian]

УДК 330
А19

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics : наук. журн. / редкол. : Р. Бачо, Н. Пойда-Носик, В. Макарович; Закарпат. угор. ін-т ім. Ф. Ракоці ІІ. Берегове, 2023. Вип. 4 (2023). 694 с. Текст укр., англ., угор.

ISSN 2786-6734 (Print)

ISSN 2786-6742 (Online)

Науковий журнал „Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” розрахований на науковців, докторантів, аспірантів, практиків та широкого кола читачів, які цікавляться проблематикою в галузі економічних наук.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій покладається на авторів. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору редколегії.

Технічна редакція:
Вікторія МАКАРОВИЧ

Відповідальний за випуск:
Роберт БАЧО

Коректура англomовного тексту

Ніна ПОЙДА-НОСИК

Обкладинка:
Габор ПОТОКІ
УДК:

Бібліотечно-інформаційний центр «Опацої Черє Янош» при
Закарпатському угорському інституті імені Ференца Ракоці ІІ

**Публікація видання здійснюється за сприяння
Інституту Стратегічних Досліджень Угорщини.**

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ №25089-15029Р від 08.11.2021 р.*

Засновник наукового журналу:

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ.

Адреса: 90202 м. Берегове, пл. Кошута, буд.6.

Офіційний сайт наукового журналу:

<https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe>

Видавництво: Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці ІІ, 90202, м.Берегове, пл. Кошута, буд.6. (E-mail: aab-economics@kmf.org.ua), Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК №7637 від 19 липня 2022 р.

Друк: ТОВ «РІК-У» (адреса: вул. Гагаріна 36, м.Ужгород, 88000. E-mail: print@rik.com.ua). Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК5040 від 21 січня 2016 р.

Підписано до друку 20.12.2023.

Шрифт «Times New Roman».

Папір офсетний, щільністю 80 г/м².

Друк цифровий. Ум. друк. арк. 47,76.Формат 70x100/16.

Замовл. №456. Тираж 50.